

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	8-12-2020	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	Commissie RGW
STELLER	Frank Puijn	TELEFOONNUMMER	06-53753325
NUMMER	821BE83E	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom

Onderwerp Statenbrief:
Stand van zaken Vitale Wijken aanpak

Voorgestelde behandeling:
Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Voor u ligt de Regio Deal Vitale Wijken Overvecht, Batau en Vollenhove en de Samenwerkingsovereenkomst Vitale Wijken Amersfoort voor de wijk Soesterkwartier. Deze worden u conform eerdere toezegging ter informatie toegestuurd. Daarnaast wordt in deze brief een korte actuele stand van zaken geschetst over de Vitale Wijken aanpak.

Inleiding

Aanleiding

Op 15 juli 2020 heeft u ingestemd met de hoofdlijn en uitgangspunten van de Vitale Wijken aanpak en besloten hiervoor in totaal € 8 miljoen ter beschikking te stellen. Toegezegd is de definitieve overeenkomsten aan uw Staten te doen toekomen zodra deze gereed en ondertekend zijn. Deze treft u als bijlagen bij deze brief aan. Het betreft ten eerste de Regio Deal Vitale Wijken Overvecht, Batau en Vollenhove die is gesloten met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en Zeist en zes ministeries van het Rijk (LNV, BZK, VWS, JenV, OCW en SZW). Het Rijk stelt € 15 miljoen beschikbaar en de provincie en de drie gemeenten hebben gezamenlijk ook € 15 miljoen aan cofinanciering gereserveerd. De provincie draagt hieraan in totaal € 3,6 miljoen bij. Het betreft daarnaast een Samenwerkingsovereenkomst voor het Soesterkwartier tussen de provincie en de gemeente Amersfoort. Hiervoor heeft de provincie in totaal € 4,0 miljoen ter beschikking gesteld en de gemeente Amersfoort draagt € 9,5 miljoen bij. Daarnaast is een werkbudget van € 0,4 miljoen gereserveerd voor de provinciale uitvoering van het programma. Het budget kan ook worden ingezet in het geval van bijsturing of het geven van een extra impuls.

Eén overheid

Met de Vitale Wijken aanpak wordt uitvoering gegeven aan Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid en wordt gewerkt aan het verbeteren van de leefbaarheid, het aanpakken van de meervoudige problematiek en het benutten van de potentie in vier wijken. De opgave in elke wijk kent eigen accenten en vraagt om een eigen aanpak. Vijf thema's staan centraal: 1) gezondheid, 2) onderwijs, 3) participatie en armoede, 4) veiligheid en ondermijning en 5) wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid. Vanwege de complexere en meer integrale vraagstukken wordt samenwerking tussen Rijk, regio en andere (maatschappelijke) partners steeds crucialer. Deze relatief nieuwe manier van interbestuurlijk samenwerken sluit aan bij de beoogde gebiedsgerichte aanpak. Door dicht op de samenleving als 'één overheid' te opereren kan direct worden geschakeld tussen de diverse overheidslagen, kunnen knelpunten (in wet- en regelgeving) gezamenlijk en gericht worden opgelost en leidt de effectieve kennisuitwisseling tussen partijen er bovendien toe dat het gezichtsveld van de diverse overheidslagen wordt verbreed en verdiept. In de overeenkomsten is afgesproken dat partijen gelijkwaardig aan elkaar zijn en het zwaartepunt van de aanpak in de wijken bij de gemeenten ligt. Dit betekent dat de bewoners zelf, samen met wijkprofessionals, lokale partijen en de gemeente, in co-creatie inhoud en sturing geven aan de projecten die worden uitgevoerd. PS worden bij de aanpak betrokken door middel van voortgangsrapportages en te organiseren werkbezoeken aan de vier wijken. Binnen de Vitale Wijken aanpak wordt gevolgd hoe deze manier

van (interbestuurlijk) samenwerken verloopt. De wijze van samenwerken wordt ook gevolgd in het monitoringstraject.

Betrokkenheid provincie Utrecht

De provincie Utrecht is trekker van het kennis- en monitoringsprogramma en ziet raakvlakken met en kansen voor de inhoudelijke thema's: Versnelling Woningbouw, Sociale Agenda, Gezonde Leefomgeving, Groen Groeit Mee, Bereikbaarheid, Verkeersveiligheid, Energietransitie, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit, Nieuwe Hollandse Waterlinie en Cultuur Erfgoed en Recreatie. Daar waar vanuit de Vitale Wijken aanpak raakvlakken zijn met provinciale doelen en ambities is provinciale betrokkenheid bij de uitvoering van de projecten mogelijk. Deze relatie is het meest prominent aanwezig bij projecten die zich richten op de fysieke leefomgeving, ingrepen in de openbare ruimte die gepaard gaan met sociaaleconomische effecten en positief uitwerken op de gezondheid van inwoners. De betrokkenheid van de provincie zal per project verschillen. De provincie brengt kennis en expertise in, faciliteert en jaagt aan en zorgt waar nodig voor verbreding en verbinding. Het opgegeven gericht en integraal werken als één overheid staat daarbij voorop. De ervaringen die hiermee worden opgedaan en de lessen die worden geleerd worden breed gedeeld binnen de community of practice waaraan alle gemeenten binnen de provincie kunnen meedoen.

Actuele stand van zaken

Coronapandemie

We bevinden ons nog midden in de coronapandemie. Dat de (sociale) impact van corona grote gevolgen voor deze wijken heeft, is ondertussen duidelijk. Dit heeft de Tijdelijke werkgroep Sociale impact onder leiding van burgemeester Halsema bevestigd. Ook de vijftien burgemeesters (waaronder die van Utrecht en Nieuwegein) waarschuwen in het manifest 'kom op voor kwetsbare gebieden' voor een grotere tweedeling in steden. Wat de gevolgen precies zijn, zeker voor de langere termijn, blijft nu nog onzeker. Voor de inzet van de Vitale Wijken aanpak kan het betekenen dat er (op termijn) om een andere inzet gevraagd wordt. Die flexibiliteit is geborgd in de aanpak en de afspraken en ook als zodanig in de overeenkomsten vastgelegd. Bijsturing in de wijken is mogelijk als de opgave daarom vraagt. In het uitvoeringsprogramma wordt hier ieder jaar aandacht aan besteed en zo nodig bijgestuurd.

Uitvoeringsprogramma's

Na ondertekening van beide overeenkomsten is er een start gemaakt met de verdere uitwerking van de afspraken in uitvoeringsprogramma's in de vier gemeenten. Hierin worden de wijkaanpakken uitgewerkt op project- en activiteitsniveau. Het uitvoeringsprogramma voor Overvecht, Batau en Vollenhove is grotendeels gereed. Voor het Soesterkwartier wordt momenteel een participatietraject opgestart. Onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider worden bewoners betrokken bij de totstandkoming van een procesontwerp. Met een kernteam van bewoners uit de wijk en vertegenwoordigers van gemeente en provincie wordt vervolgens binnen de kaders van de samenwerkingsovereenkomst eveneens een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het uitvoeringsprogramma zal naar verwachting gereed zijn in de eerste helft van 2021. Bij de invulling van het uitvoeringsprogramma zal, conform de wens van PS, extra aandacht zijn voor de aanpak van sociale problematiek. Over de voortgang van de realisatie van het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks aan PS gerapporteerd.

Het uitvoeringsprogramma voor Overvecht, Batau en Vollenhove is in te zien via deze link:
<https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Utrecht/6c0fce05-7787-45fa-956a-71091d04d697>

Programma Monitoring en Kennislijn

Aan het RIVM is opdracht gegeven om vorm en inhoud te geven aan het monitorings- en kennisprogramma tezamen met de Universiteit Utrecht en de GGDrU. Binnen dit programma trekken de drie gemeenten uit de Regio Deal samen op met Amersfoort. De resultaten en geleerde lessen worden provincie-breed gedeeld. De keuze is op deze kennispartners gevallen vanwege hun specifieke expertise en ervaring en huidige rol binnen de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven (DKH-GSL). De te monitoren Vitale Wijken aanpak wordt gekenmerkt door een integrale aanpak met interventies of maatregelen die passen bij de thema's en doelgroepen in de desbetreffende wijk. Deze interventies maken onderdeel uit van bredere en integrale wijkaanpakken: "Samen voor Overvecht" (Utrecht), "Vollenhove Vooruit" (Zeist), "Betere Buurten" (Nieuwegein), en de "Gezonde Wijkaanpak" (Amersfoort). Met de beoogde monitor Vitale Wijken aanpak worden op systematische wijze gegevens verzameld en geduid in de vier gemeenten. Om de juiste gegevens te verzamelen zal een set van indicatoren worden ontwikkeld aan de hand van een zogenaamd 'logic model' (het model geeft inzicht in de mate van verandering/impact). Op basis daarvan wordt nagegaan of en in hoeverre er een beweging is ingezet richting de verwezenlijking van de beoogde doelen en ambities uit de Vitale Wijken aanpak. De monitor heeft als voornaamste doel om betekenisvolle gegevens te verzamelen waarmee we gezamenlijk kunnen bijdragen aan, leren van, en sturen op het bereiken van doelen en ambities van deze aanpak. Door deze inzichten wordt opschaling naar andere wijken en gemeenten binnen de provincie Utrecht mogelijk. De opgedane ervaringen

worden ook landelijk gedeeld in het kennisnetwerk Regio Deals dat door het Rijk samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is ingericht.

Vervolgprocedure / voortgang

PS zullen jaarlijks worden geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de voortgang van de Vitale Wijk aanpak en de besteding van middelen. De eerste voortgangsrapportage zal uiterlijk 15 juli 2021 gereed zijn. Daarnaast zal tussentijds, in het voorjaar (afhankelijk van de mogelijkheden i.v.m. Corona), een werkbezoek naar één of meerdere betrokken wijken worden georganiseerd.

Concreet voorliggende vraag aan Provinciale Staten

Kennismemen van beide overeenkomsten voor de Vitale Wijken aanpak en de actuele stand van zaken.

Bijlagen

1. Regio Deal Vitale Wijken Overvecht, Batau en Vollenhove
2. Samenwerkingsovereenkomst Vitale Wijken Amersfoort

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen